

Kobylí (k. ú. Kobylí na Moravě, okr. Břeclav)**„Nivky od močáru“, parc. č. 10003–10008.**

Horákovská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.
Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -576080.75, -1192703.17; -576138.67, -1192531.75;
-576064.56, -1192689.17; -576089.76, -1192554.68

V průběhu roku 2021 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., předstihový výzkum před plánovanou výstavbou VTL plynovodu Moravia v polní trati „Nivky od močáru“. Lokalita byla narušena již v roce 2002 při budování souběžného plynovodu, kdy zde byly zachyceny dvě sídlištní jámy z doby bronzové (Škojec, Janál 2003, 225). Její rozsah pak byl upřesněn na základě výsledků systematické terénní prospekce trasy zamýšleného plynovodu, realizované v roce 2013 (Hlas et al. 2014). Dotčený prostor se nacházel v nadmořské výšce 188–190 m, na úpatí severovýchodního svahu, který vybíhá mezi zdrojnice Čejčského rybníka.

V rámci skryté plochy o rozloze zhruba 0,5 ha bylo zachyceno celkem 223 zahloubených objektů, z nichž část bylo možné na základě získaného materiálu datovat do doby halštatské. Mimo jiné se jednalo o jednu rozsáhlou exploatační jámu a tři zemnice, či spíše suterény povrchových staveb nejspíše srubové konstrukce.

Literatura

Hlas, J., Kiecoň, M., Zezula, M. a kol. 2014: 6114/Moravia – VTL plynovod. Zpráva o terénní prospekci a identifikaci archeologických lokalit I–III. Rkp. nálezové zprávy, č. j. MTX202100524. [cit. 2022-05-02]. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarhiv.aiscr.cz/id/M-TX-202100524>.

Škojec, J., Janál, J. 2003: Čejč (okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 44, 225–226.

Summary

In 2021, a rescue excavation was carried out before the planned construction of the Moravia high-pressure gas pipeline in Kobylí – “Nivky od močáru” field (Břeclav District). A total of 223 subsurface features were recorded within the excavated area of approximately 0.5 ha, some of which could be dated to the Hallstatt period based on the archaeological material.

Michal Přichystal

Křenovice (k. ú. Křenovice u Kojetína, okr. Přerov)**„Hradisko“, parc. č. 2127.**

Doba halštatská. Hradiště. Průzkum detektorem kovu.
Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3239328N, 17.2896372E

V listopadu 2021 byl archeologem a spolupracovníky Muzea Komenského v Přerově, p. o., proveden povrchový sběr doprovázený preventivní detektorovou prospekci v prostoru zemědělsky obdělávané polykulturní lokality v poloze „Hradisko“ na katastrálním území obce Křenovice u Kojetína. Hradisko, známé v archeologické literatuře od konce 19. století, je situováno na severních výběžcích Litenčické pahorkatiny (Knies 1894, 2; Červinka 1896, 58–59; 1902, 233). V roce 2002 zde proběhla detektorová prospekce, z níž byl získán a vyhodnocen soubor kovových

předmětů pozdně halštatského stáří (Hlava 2003, 121–132). Dosavadní archeologické nálezy byly v poslední době podrobeny detailnímu vyhodnocení (Tichá Bambasová 2020).

Během průzkumu v roce 2021 byl při jihovýchodním okraji hradiska na povrchu ornice nalezen halštatský železný kruhový otevřený šperk. Místo nálezu se nachází na parc. č. 2127 v nadmořské výšce 230 m. Jde o železný otevřený tyčinkovitý náramek s mírně zesílenými konci a tělem oválného průřezu. Rozměry: 72 × 68 mm, příčný řez Ø 6–8 mm, hmotnost 56 g. Tělo i konce šperku jsou poničeny korozi. Na koncích náramku jsou zbytky ryté výzdoby v podobě svazků příčných rýh (obr. 11; Tichá Bambasová 2020, 58–59). Analogii k exempláři kruhového šperku z Hradiska u Křenovic lze hledat mezi některými halštatskými železnými náramky z depotu nalezeného před rokem 2010 v okolí zříceniny hradu Křídlo na katastru obce Brusné na Kroměřížsku. Tento depot byl datován do stupňů Ha D1–D2 (Čižmář, Čižmářová 2014, 45–46, obr. 8: 3–8; Salayová 2020, 68, 78, 117–119).

Literatura

Červinka, L. I. 1896: *Pravěká hradiska na Moravě*. Kroměříž: tiskem a nákladem Národní knihtiskárny Jindřicha Slovaka.

Červinka, L. I. 1902: *Morava za pravěku*. Vlastivěda moravská. I. Země a lid, svazek II. Brno: Musejní spolek.

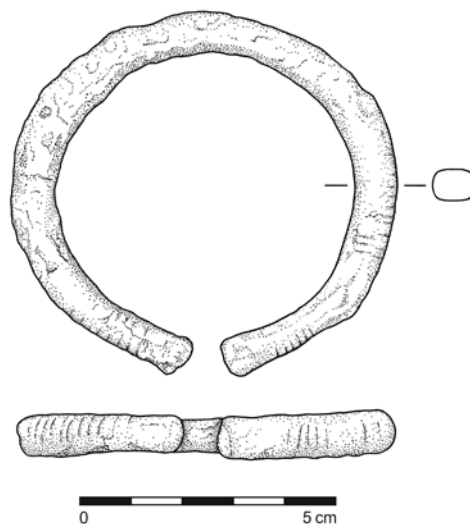
Čižmář, M., Čižmářová, J. 2014: Pozdně halštatský nálezy z Pavlovic (okr. Vyškov) a několik dalších halštatských depotů z Moravy. In: J. Čižmářová, N. Venclová, G. Březinová (eds.): *Moravské křížovatky. Střední Podunají mezi pravěkem a historií*. Brno: Moravské zemské muzeum, 35–56.

Hlava, M. 2003: Nové halštatské nálezy z Hradiska u Křenovic (okr. Přerov). *Pravěk* Nová řada 12/2002, 121–132.

Knies, J. 1894: Předhistorické nálezy v Křenovicích a okolí. *Časopis Vlasteneckého muzejního spolku v Olomouci* XI, 1–12.

Salayová, I. 2020: *Halštatské náramky/nápažníky na Moravě*. Rkp. bakalářské práce. Univerzita Palackého. Filozofická fakulta. Katedra archeologie. Uloženo: Katedra archeologie, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné také z: <https://bit.ly/3F3Vf1H>.

Tichá Bambasová, S. 2020: *Křenovice – „Hradisko“ a jeho zázemí v době halštatské*. *Archaeologiae Regionalis Fontes* 14. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc.

Obr. 11. Křenovice. Železný zdobený náramek. Kresba P. Holcová.
Fig. 11. Křenovice. Decorated iron bracelet. Drawing by P. Holcová.

Summary

An isolated Hallstatt period decorated iron bracelet (Fig. 11) was found in 2021 during a metal detector survey in Křenovice – “Hradisko” field (Přerov District). The find can be dated to the Ha D1–D2 horizon of the Early Iron Age.

Zdeněk Schenk

Kuřim (okr. Brno-venkov)

„Záhoří“.

Doba laténská. Sídliště, pohřební areál. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.3065775N, 16.5454975E

Během další etapy záchraného výzkumu v poloze „Záhoří“ (Přichystal 2021) byla zachycena okrajová část laténské sídliště s naprostým minimem datovatelných nálezů a trojice kostrových hrobů, z nichž v jednom případě šlo o bojovníka vybaveného opaskem, mečem a hrotem kopí.

Literatura

Přichystal, M. 2021: Kuřim (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 62(1), 273.

Summary

During the rescue research in Kuřim – “Záhoří” field (Brno-Country District), in addition to a part of a settlement from the La Tène period, a burial ground of the same dating was also discovered.

David Parma

Mostkovice (okr. Prostějov)

„V Loučkách“, parc. č. 1315.

Doba laténská. Nález v druhotné poloze. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -562317.98, -1133703.53

V měsících dubnu až červnu 2021 probíhaly zemní práce související s rekonstrukcí VTL plynovodu Prostějov – Domamyslice. V poloze „V Loučkách“, k. ú. Mostkovice, okr. Prostějov, v blízkosti dnešního koryta vodoteče, protnul liniový výkop mohutnou vrstvou splachů obsahující, vedle občasné mazanice, i ojedinělé zlomky laténské keramiky. Byť jde o zjištění ve své podstatě marginální, jedná se o další doklad lidských aktivit v době laténské, která je v rámci sledovaného katastrálního území zachycena doposud spíše sporadicky (cf. Fojtík 2013, 48, 51–52, 57–58).

Literatura

Fojtík, P. 2013: Pravěk a raně historické osídlení katastru obce Mostkovice, okr. Prostějov. *Střední Morava. Vlastivědná revue* 36, 45–74.

Summary

In Mostkovice – “V Loučkách” field (Prostějov District), near today’s streambed, a linear trench of a reconstructed high-pressure gas pipeline cut through a massive erosion layer containing, in addition to occasional daub, also unique fragments of La Tène pottery.

Pavel Fojtík

Ostrovačice (okr. Brno-venkov)

„Louky“.

Doba laténská. Ojedinělý artefakt. Náhodný zásah/nález. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

Na jaře roku 2020 byli pracovníci Archeologického ústavu Moravského zemského muzea v souvislosti s kontrolou stavebních aktivit na katastru Ostrovačic přizváni k agrární činnosti, u které byl předpoklad hlubších zásahů do terénu. Během těchto zásahů bylo objeveno množství běžného kovového odpadu, mezi nímž se překvapivě objevil nález meče.

Jde o pravděpodobně záměrně deformovaný železný dvou-sečný meč s nevýrazným středovým žebrem a dochovaným trnem kvadratického průřezu pro přichycení rukojeti z organického materiálu. Meč lze datovat do doby laténské, na základě tvaru a rozměrů čepele (dochovaná délka 610 mm, původně o něco delší, snad až kolem 700–750 mm, šířka 48 mm) pak konkrétně spíše k variantám, které lze zařadit do období LT B2–C (Stead 1983, 504–505, Sievers 2010, 5–7). Mladšímu datování nalezeného meče může nasvědčovat také délka trnu, která v tomto případě dosahuje 13 cm, což odpovídá spíše mečům stupně LT C (Sievers 2010, 13). V menší míře se však meče s obdobnými rozměry objevují i v dřívějším období, např. meč z hrobu 33 nebo hrobu 115 v Jenišově Újezdě, které bylo možné datovat ještě do LT B1 (Waldhauser 1978, 99), nejpočetněji jsou však meče s čepelí delší než 650 mm zastoupeny až od LT B2.

Zbraně tohoto typu se objevují například jako součást hrobové výbavy, zde se však přítomnost funerálních aktivit prozatím nepodařilo prokázat, a to ani následnou detektorovou prospekci.

Literatura

Sievers, S. 2010: *Die Waffen aus dem Oppidum von Manching*.

Die Ausgrabungen in Manching 17. Wiesbaden: Reichert.

Stead, I. M. 1983: La Tène Swords and Scabbards in Champagne. *Germania* 61, 487–510.

Waldhauser, J. 1978: *Das keltische Gräberfeld bei Jenišův Újezd in Böhmen*. Archeologický výzkum v severních Čechách 6/7. Teplice: Krajské muzeum.

Summary

During agricultural activities in Ostrovačice (Brno-Country District), a deformed sword dated likely to the Middle to Late La Tène periods was found. Other evidence of settlement from this period have not yet been found in the immediate vicinity of the find.

Alžběta Čerevková, Lukáš Bedáň, Katarína Bučová Čerňavová

Polešovice (okr. Uherské Hradiště)

„Nivy“, trasa D55.

Doba halštatská – laténská, mladší a pozdní doba laténská (LT C2–D). Sídliště specializované komunity, ojedinělé artefakty, protourbánní aglomerace. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0165464N, 17.3550589E

Lokalita v trati s pomístním názvem „Nivy“ se nachází v jižní části katastrálního území Polešovic a společně s navazující lokalitou „Torštot“ (Dorf Stadt) historicky tvořila výraznější návrší v bezprostředním pravobřeží inundačního pásma Moravy, resp.